
SANKT OLAV

St. Olav utkommer en gang ukentlig. — Abonnement både for Inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig, i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, — for utlandet tillegg av vedkommende lands avisporto. Opsigelser må være Ekspedisjonen i hende senest 14 dager før hvert kvartalskløfte. — Annonser må være innsendt innen mandag aften. — Manuskript innen fredag aften.

INNHold: Hyrdebrev. — Til Olavs-dagen. — Vår nye overhyrde. — „Likesom Faderen sendte mig —“ En trehundreår gammel beretning St. Olavs legem. — Beretning fra den eukaristiske verdenskongress i Berlin. — Svenske helgenlegender. — Kirken kaller — Nytt katolsk hospital på Island. — Herhjemme og derute.

ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 5 - OSLO - TELEFON 25287

RETT + OG + SANNHET

Biskop Jacob Mangers.

Hyrdebrev.

Til det velærverdige presteskap og det Apostoliske Vikariats troende, hilsen og velsignelse i Herren.

Ved dette brev vil jeg offisielt få meddele eder den gledelige etterretning at vi har fått en ny biskop. Ifølge kunngjørelse fra Propagandakongregasjonen har den Hellige Fader ntnevnt sogneprest til Svithuns kirke i Stavanger, velærv. pater dr. teol. *Jacob Mangers* til biskop og apostolisk vikar for Oslo Apostoliske Vikariat.

Roma locuta est — Rom har talt. Vår hellige Kirkes øverste myndighet har skjenket oss en ny overhyrde, som vi alle fra nu av vil omfatte med all den ærbødighet og hengivenhet som vi katolikker skylder vår biskop. Det er en tung byrde som legges på den nye biskops skuldre, men alle som kjenner ham kan bevidne at han er rikt rustet for den krevende oppgave. Og alle — prester og lægfolk — vil vi etter beste evne og av hele vårt hjerte yde ham vår bistand. Ved vår lydighet, vår kjærlighet og våre bønner vil vi søke å lette ham kallets byrder. Vi vil betrakte vår biskop som den der av Gud er innsatt som våre sjelers hyrde, og i vår bønn vil vi bære frem vårt inderlige og oppriktige ønske om at Hans Høiærverdighet Biskop Mangers må få en rik og lang arbeidsdag til lykke og fremgang for vår hellige Kirkes sak i vårt land.

Ifølge Roms bestemmelse skal jeg som apostolisk administrator forestå Vikariatets ledelse inntil Hans Høiærverdighet kan overta sitt embede. Så vil jeg nu få takke eder alle, og især eder, mine kjære geistlige medbrødre, for eders hengivne og opofrende medvirken under min ledelse av Vikariatet.

Forat vi alle i fellesskap kan takke Gud for valget av vår nye biskop, forordnes herved at det på søndag 24. juli i alle sognekirker og offentlige kapeller synges Te Deum eller Store Gud etter høimessen, samt at nærværende brev blir å oplese under fromessen og høimessen på den samme søndag.

Gitt i Oslo 19. juli 1932.

Henrik Irgens
Apost. administrator.

Til Olavs-dagen.

(I «St. Olav» for 25 år siden — den 26. juli 1907 — leser vi følgende skjønne dikt, som vi hitsetter til glede for den generasjon av lesere som er vokset opp siden da, idet vi bibeholder originalens rettskrivning).

1.

*Sommerdag med sol om finde,
lys og liv i hver en vrå.
Herlig dag med helligt minde,
feires festlig dog av få.
Bor i Norge mer ei nordmænd?
Glemte slegten sine stormænd?*

2.

*Hellig Olav, størst blandt helte,
vier vi vor sang idag.
Onde vætter vilde vælte
Olavs værk med vældigt brag.
Mod Guds værk til alle tider
Helvedes magter stedse strider.*

3.

*Er det væltet Olavs virke?
Led hans gjerning nederlag?
Nei, den reistes Olavs kirke,
folket flokkes did en dag.
Templet bygd på evig tanke
evig står med søiler ranke.*

4.

*Op til fest da fosterbrødre
rundt i fælles fædreland!
Lær jer små, I norske mødre
ære Norges største mand!
Hellig Olav, dobbelt-kronet
tidt for ham har sangen tonet.*

5.

*Men hvert år de toner stiger
med en mere festlig klang.
Vrangtros vinter se den viger
sandhet skinner over væng.
Olavs værk er ikke faldet,
ti dets mur var guddoms-kaldet.*

6.

*Hil dig, helgen, i det høie!
salig hos vår frelser hist.
End med trofast vogterøie
Nordmænds færd du følger vist.
Bed til Gud om sandhets seier,
ti med den vi lykken eier.*

Vår nye overhyrde.

Efter næsten to års ventetid har det sydlige Norge atter fått en overhyrde, idet den hellige Fader har utnevnt velærverdige pater dr. teol. Jacob Mangers til biskop og apostolisk vikar.

Denne utnevning vekker særlig glede, fordi den utvalgte er en prest som allerede i flere år har virket i Norge. Biskop Mangers har i denne tid erhvervet et utmerket kjenskap til forholdene i det arbeidsfelt som nu er blitt ham overdratt. Den nye overhyrde er kjent med Vikariatets prester, har besøkt de fleste menigheter og er kommet i forbindelse med de forskjellige søsterkongregasjoner, idet han som en skattet og fengslende predikant hyppig har fått anmodning om å preke ved de årlige retretter.

Den største del av biskop Mangers virksomhet har vært knyttet til Vestlandet, idet han har virket i sjelesorgen i menighetene i Bergen, Haugesund og Stavanger. Over alt hvor man har lært ham å kjenne har han vunnet folks aktelse, tillid og hengivenhet ved sine solide kunnskaper, sitt vinnende, elskverdige vesen og ved sitt fromme, ekte prestelige liv.

Biskop Mangers er født 18. mars 1889 i Stolzenbourg i Luxembourg, det lille særpregede land med sin sikre katolske kultur. Derfra kom jo også vår første biskop, erkebiskop Fallize, hvis lange og store virke for katolicismen i Norge man stadig har kunnet bygge videre på. Ved sine samtaler med den gamle erkebiskop hadde Mgr. Mangers, allerede før han kom til Norge, fått et innblikk i våre forhold og en stor interesse for vårt folks liv og historie.

Biskop Mangers har fått en meget allsidig utdanning. Etter å ha gjennomgått noviciatet i Mariepatrenes ordenssamfund, Société de Marie, studerte han filosofi ved det katolske universitet i Paris, teologi ved Dominikanernes teologiske fakultet i Rom, hvor han i 1920 tok doktorgraden. Han ble presteviet i Rom samme år. Etter i nogen år   ha virket som professor i dogmatikk ved Marie-patrenes presteseminar i Holland, kom han i 1925 til Norge.

Ved sin utdanning og sine personlige egenskaper er Mgr. Mangers s deles særdeles vel rustet til   overta den store oppgave som den hellige Fader har anbetrudd ham. Og når han nu skal ta hyrdestaven op efter v  uforglemmelige biskop Offerdahl, blir han hilst med tillid og glede av alle Vikariatets prester og l gfolk.

«St. Olav» sender vår nye overhyrde sine ærbødige og hjerteligste lykk nskninger. Må hans hyrdeembede

skjenke ham lykke, må han i mange år få virke som v r biskop til fremgang og vekst for Oslo Apostoliske Vikariat! Gud signe og beskytte v r nye overhyrde, biskop Jacob Mangers — ad multos annos.

„Likesom Faderen sendte mig —”

ROM har talt! — Rom har formidlet svaret på de bønner vi norske katolikker i lange tider har opsendt til alle gode gavers giver for den mann som skulde bli v r nye overhyrde. Fra kirker, fra ordenshus, fra hjem er b nnene steget op — varme bønner, inntrengende bønner om at Guds vilje vilde skj  fyldest og lede valget til lykke og velsignelse. —

Herren har sett i nåde til v rt folk: vi har en biskop og vi skal om kort tid atter knele for den som er sendt oss «likesom Faderen sendte mig» og motta hans velsignelse. —

Men f r det skjer, f r han kommer selv, vil vi hilse ham og la ham vite, at fra alle hjerter og alle leber stiger imot ham et inderlig «velsignet være den som kommer i Herrens navn!» — Og han skal vite at han vil finne sin vei beredt — beredt i våre hjerter som han har forenet nu så de slår i takt som ett hjerte. I den lange ventetid har vi hatt personlige ønsker og håp — nu er vi *en* sjel og *en* tanke, forenet i « ndens enhet gjennom sjelens bånd.» Forenet i *troen* på at den som er kallet også er den utvalgte — Rom er det jo som har talt! — forenet i *håpet* om at vi med Guds hjelp alltid som *en* hjord skal høre hans røst og la ham føre oss — forenet i *kjærlighet* til den som vil gi sitt liv for oss — sitt liv, ja. «Større kjærlighet har ingen enn den som setter sitt liv til for sine venner» — så ofte forstås dette skriftsted slik, at man ombytter ordet liv med død. Det er stort, oph iet stort handlet av alle de som henter sig døden for andres skyld — større er den som ofrer sitt liv, sitt livs gjerning for andre — størst er den som forlater alt det som menneskelig sett gir livet verdi og ofrer *alt* for Herrens skyld. Som ofrer til siste skjerv for Guds rikes sak på jorden. Vår nye overhyrde er en av disse. — også derfor vil han finne sin vei beredt — finne v re hjerter fylt av takknemmelighet for at det ikke er en fremmed som kommer til oss for første gang. Alle-rede i syv år har han tjent i kjærlighet, i offer for Kirken her oppe. Av egen fri vilje valgte han for år tilbake Norge som sitt hjemland og forlot alt for   komme her op og bli som en av landets egne. Han valgte bevisst hvad andre fødes ubevisst til: hjemsted,

arbeidsfelt, nasjonalitet — hvad andre lever selvfølgelig op til, har han bragt ofre for. La tanken på vår nye biskop utvide våre hjerter så vi overveier, hvad vi i grunnen skylder de menn som nu i snart hundre år — siden hin minneverdige palmesøndag 1843 — har forlatt alt som jordisk stod dem nær og som støttet og gledet dem, og som de var knyttet til med blødets og barndommens og ungdomsvenskapienes hellige bånd for å føre oss her oppe hjem til våre fedres tro. De kom her op og talte — som de taler den dag i dag — Gudsordet purt og rent, så livets vann igjen sprang frem av klippen. Kun den som selv har prøvet det, *aner* hvilken sum av menneskelig savn og lengsel som ligger bak et slikt virke — og kun den som ser i lønndom *vet* det og kan gjøre regnskapet op og betale sin tro tjener lønnen fullt ut i sin time. *Vi* kan kun takke ved i glede, tillit, ærbødighet og hengivenhet å møte de prester som utvider Kirkens hvelv så det spenner over alle nasjonale grenser, og som bringer sig selv som offer av Guds nåde til Guds ære — — —

En slik sann apostel, hvis lære er liv og hvis liv er gjerning, er sendt oss som biskop, og det forplikter — også vi har ansvar: ansvar overfor *den* som bærer ansvaret for oss overfor *Gud*, la oss minne hverandre om det! — Det er «den gode vilje» som kreves av oss om Guds vilje skal kunne skje fyldest — den vilje som englene sang om hin første julenatt da Faderen sendte Sønnen til jorden. I «den gode vilje» ligger hver enkelts personlige ansvar overfor hans Stedfortreder. Det er ene *vår gode vilje* som muliggjør hans arbeidsfrukter, og ut av vårt dypeste jeg må vi komme ham i møte med den. Vi legger den i kjærlig ærbødighet for hans fot — vi løfter den op imot ham som det kar, han skal fylle med vintreets saft — vi lar den slå vakt omkring ham og skjerme og bevare ham hvis den time skulde komme at «verden skal hate eder som den har hatet mig før eder.» Og først og fremst: vår gode vilje skal anrope ham om å konsekre oss, så vårt materielle jeg må forvandles til «Kristus i mig!» —

La oss minne hverandre om, at den Helligånd har satt biskoper, og ikke menighetene eller den enkelte lægmann til å styre Guds Kirke (Ap. gj. 20, 28), og at biskopen altså er vår *hyrde*. —

La oss minne hverandre om, at Herren har sagt til biskopene som apostlenes efterkommere, at de og ingen andre skal lære alle folk og bringe dem til å holde alt hvad Han har befalt (Matt. 28, 19—20) og at biskopen altså er vår *lærer*. —

La os minne hverandre om, at den som hører apostlene og deres efterfølgere, hører Herren, og at dem

som ikke hører dem, forakter Ham (Luk. 10. 16), og at biskopen altså er vår åndelige *lovgiver*. —

Slik er veien beredt for den som *nu* kommer utsendt fra Faderen. *Med tro, med håp og med kjærlighet hilser vi biskop Jacob Mangers velkommen, idet vi nedber Herrens velsignelse over ham og hans virke og ber om hans velsignelse for oss og vårt virke* — — —

E.

En trehundreår gammel beretning om St. Olavs legem.

I 1632 — altså for tre hundre år siden — utkom et verk «Norges beskrivelse» for første gang i trykken, skjønt dets forfatter, Peder Clausøn, luthersk prest i Undal ved Kristiansand, var død noen år i forveien. I dette verk finnes følgende beretning fra St. Olavs helligdom i Trondheim, som vi gjengir med originalens gammeldanske sprogform:

«— — — da var det vel værddt om mand vidste, om det udi sandhed haver været St. Olufs legem eller icke, som de have saa baaret omkring udi dend kiste, og derudi saa mange hundrede aar haver været forvaret, saa haver jeg talet med mange, som have sagt sig at have seet og taget paa samme tørre legeme og seet hans saar, som han hadde faaet til døde, hvilke dog icke alle kommer overens med deres beretning. Men haver udi min tiid en lagmand paa Agdesiden ved navn Jon Simonsøn paa Holeim i Mandal, som døde der sammesteds anno 1575 den 29ende julii udi sin alders 63. aar. Han var fød i Trøndelaven og havde i sin ungdoms tid søgt skolen i Trondhiem og været chorsdegn der i domkircken, og vidste meget at sige mig om deres væsen udi dend by, baade om domkircken og st. Olufs liig. Og sagde han mig, at det samme tørre legem som han havde seet havde og sagdis at være st. Olufs legem, var et langt legem og var heelt og holdet og havde et rødt skieg, og noget var næsen indbøyet og indtørcket. Og siunte de saar derpaa som han havde faaet sin bane af, og var tørt og haardt som et træ. Og fordi folckene var dend tiid større end de nu ere i verden og st. Oluf var i sin tiid for andre en lang mand, meente han, at det kunde være hans legom, endog det er at forundre at mider icke længe siden have fortæret det udi meere end halvsjette hundrede aar, som ere forledne siden hans død, og meente at de enten havde balsamert samme hans legom (dog var der ingen fugtighed udi) eller at det mirackels viis saaledes længe varede.»

Efter Peder Claussøns opgivelse må lagmann Jon Simonsøn være født 1512, og hans ungdomstjeneste i Trondheims domkirke ha falt omkring 1530. At lagmannen forklarer å ha sett den hellige konges legeme «heelt og holdet» gir ikke grunn til å betvile ektheten av den relikvie — St. Olavs arm — som nu opbevares i kirken efter at kong Fredrik VII gav tillatelse til at

den blev utlevert til norske katolikker, fra det museum i Kjøbenhavn som opbevarte den i en sølvkapsel. Lagmannen må ha visst at slike sønderlemmelser var almindelig for helgener, og det som han festet sig ved, var det faktum at legemet hadde holdt sig mot alle forråtnelsens sedvanlige symptoner. I denne forbindelse er det kanskje opportunt å minne om den kjensgjerning at Kristian II i en skrivelse som ennå er opbevart og datert 20de august 1514, inntrengende anmoder domkapitlet i Trondheim å avstå en relikvie fra St. Olavs helligdom til erkebiskop Erik Walkendorf.

Ennå før lagmann Jon Simonsøns død blev domkirken og helgenskrinet herjet ved reformasjonen 1540 og St. Olavs legeme blev derefter opbevart i et treskrin, beslått med sølvnagler, idet Hellig Olav jo også for lutheranerne var en berømt konge, hvis navn og gjerning fremdeles levet i det norske lovgivningsverk, som er opkalt efter ham.

Da efter den nordiske syvårskrig svenskene blev fordrevet fra Trondheim hvor de i noen tid hadde opkastet sig til herrer, tok de — 1564 — St. Olavs kostbare kiste og hans hjelm med sig, men jordet hans legeme i en øde landsbygdskirke i Stjørdalen. Antagelig hadde deres mening oprinnelig vært å ville føre det med til Sverige, som alltid har æret helgenkongen høit og endog anbragt hans billede i det svenske riksbanner ved siden av Hellig Eriks. Men allerede samme år bragtes det tilbake til Trondheim og hensatt i domkirken med stor høitidelighet, og om dette forteller Peder Claussøn: «Ald clerckeriet med dend adel og øverster, som der var tilstede, med det meenige krigsfolk og gandske hob følgede det til begravelse, saaledes som det bedst skee kunde og leigliheden var til.»

*

I denne forbindelse er det interessant å lese om de nye kirkefunn i Trondheim som vedrører Olavskirken — altså den samme «St. Olavs helligdom» som nevnes ovenfor og som var den eldste kirke, idet den blev bygget over det sted, hvor Helgenkongens lik stod den første natten efter slaget ved Stiklestad. Disse funn er meget verdifulle og er fremkommet under arbeidet med ombygningen av det gamle rådhus, som skal anvendes til folkebibliotek. Allerede i 1880 var man på det rene med at rådhuset stod på kirkens plass, og kommunen var så forståelsesfull at den bevilget penger så arbeidet med å avdekke hvad rester som der mulig var ennå av kirken, kunde foretas helt betryggende og legges slik an, at man også kunde gjøre publikum delaktig i funnene. I disse dager er der imidlertid bragt nye partier frem av kirken, som man før ikke visste var så vel bevart — således en hel ny inngang fra nordsiden til kirkens skib. Der vil bli dratt omsorg for, at også de nyfunne partier gjøres synlig og tilgjengelig for alle.

På St. Olavsdagen,

som fejres førstkommende søndag, tilfaller kirkekollekten St. Olavs-Forbundet. Glem ikke å ære Helgenkongens minne ved å støtte arvtagerne til hans verk!

Beretning fra den eukaristiske verdenskongress i Dublin.

(Forts.).

Første kongressdag.

I stadens forskjellige kirker feirer hver nasjon det hellige messeoffer — i Pro-katedralen utfolder hele en kardinalmesses prakt sig. Klart solskinn strømmer inn av vinduene og binder legatens gull, kardinalenes purpur og biskopenes violette sammen til en farvesymfoni av sjelden virkning. Efter Agnus Dei utspiller sig en scene som gjør det sterkeste inntrykk: fredskysset bringes av erkediakonen til kardinaler, biskoper og prester i hele kirkeskibet — alle disse som er kommet fra all verdens land og taler all verdens sprog omfavner hverandre og føler sig i ånden som brødre under kjærlighetens lov!

Og så følger de mange forsamlinger med de mange temaer for foredragene, hvis hovedmotiver kan sammenfattes i dette: «hvad skylder vi Irland og Irlenderne?» Emnet utdypes på alle sprog — inntil alle menn om kvelden kalles til det store møte i Phønixparken, Europas største haveanlegg som strekker sig vest for Dublin og nu er forvandlet til en friluftskatedral med plass for tre-kvart million mennesker omkring et kjempealter, som er bygget op i hvitt og gull. På slaget 8 bestiger de 11 kardinaler trinene op til det og ser ut over en forsamling på en kvart million menn. To korte taler holdes på engelsk og irsk — den hellige faders stedfortreder taler på et engelsk som er sterkt merket av italiensk akcent, men klart og forståelig for alle. Hans ord spredtes av høittalerne ut over hele parken og over hele staden — og uforglemmelig for alle som fikk den lykke å oppleve det, bruser nu «Tanto ergo» ut over mengden — hundre tusen små kjerteflammer synes lik et hav av gull, da mennene kneler og mottar velsignelsen. I åpen auto kjører legaten gjennom mengden, velsignende til alle sider og med sitt milde kjærlige smil lysende over alle.

Annen kongressdag.

Utflukter, foredrag — en gripende andakt ved Matt Talbots bolig: kardinal Verdier selv opsøker de steder, hvor denne arbeiderhelgen levet, og kneler i bønn på gaten på det sted, hvor han segnet om i døden. Kardinalen går derpå igjennem Dublins slumkvarter, beundrer dekorasjonene og kneler til sist igjen i bønn ved et av de små, fattige altere, hvormed husene er smykket.

Om kvelden er Phønixparken fylt — denne gang av kvinner. Et broket skue da de kneler ned med de brennende kjerter i hendene!

Lørdag — barnedag.

I dag er det barnas tur til å hilse på legaten og ta del i festlighetene. På banegårdene hersker et urolig liv: ekstratog bringer barn fra 32 provinser inn til byen. Phønixparken ligner et blomsterbed: på epistel-

siden pikene i slør og med kranser — på evangeliesiden guttene i sine skoleluers brokete mangfoldighet. Speidernes brune hist og her som ordensvakt. Credo synges av 100,000 barnestemmer — trompetfanfarer angir konsekrasjonen — nasjonalhærens 36 offiserer som holder æresvakt om alteret, hilser med sablene — og den gamle klokke fra Kristkirken, som er hentet ut fra nasjonalmuseet etter sin hundreårige søvn der, lar sine sprøde toner lyde. Med bevende stemme, som man hører en dyp bevegelse igjennem, taler legaten til disse barn om å tre i sine fedres fotspor — «Irlands ungdom er Kirkens glede og stolthet!» Og ingen jubel kan måles med den som bølger mot kardinalen, da han kjører gjennom disse rekker! —

Fra alle jordens kanter strømmer deputasjoner sammen til mottagelsen om eftermiddagen.

Søndag.

Den former sig som en ubeskrivelig fest. Trekvart million mennesker står hode ved hode i Phønixparken for å hylde Gud i Eukaristien — og allikevel hersker der under hele messen en stilhet av overnaturlig skjønnhet. Da det siste evangelium er lest, opplever man et historisk øieblikk: senderen fra Vatikanet melder at den hellige Fader nu vil tale selv til de forsamlede. Og alle synker på kne da den pavelige velsignelse toner over dem.

En stund efter satte kjempeprosesjonen sig i bevegelse — i spissen gikk hundre tusen menn med rosenkrans i hendene, bedende og syngende. Så kom geistligheten — endelig kardinal-legaten med monstransen på den gylne vogn under baldakinen, som blir båret av Irlands fornemste menn med de Valera i spissen, og ved siden av ham hans verste politiske motstander Cosgrave — de to bitre fiender glemmer alt for å forene sig i sin hellige tro! Kvinner slutter prosesjonen, som egentlig er fire, der ad paralelle veier drar den 6 kilometer lange strekning fem til O'Connell-broen, hvor menneskemengden tar oppstilling i alle de gater som munder ut på den. Kardinal-legaten bestiger alteret midt på broen og utdeler sluttvelsnelsen med det allerhelligste, mens alle kirkeklokker ringer, og på alle gater kneler menneskene — for første gang kneler en hel storstad på samme gang!

Og så er det forbi — den 31. eukaristiske kongress er bare et minne, men et minne for livstid for alle de som fikk den lykke å oppleve den.

Men nu går det mot Kjøbenhavn! —

Svenske helgenlegender.

Bearbejdet oversettelse av Iwan B—W.

V. St. David.

St. David var likesom St. Sigfrid englander og der-til av høi byrd. Av kjærlighet til Gud og Kristus gikk han inn i Cluniacensermunkenes orden. Tidens tro var den at man best viste sin forakt for verden ved helt og holdent å skilles fra den, og i klosteret kunde

man uforstyrret av verdens fristelser hengi sig til fromme betraktninger av Gud og Hans under. Snart grepes dog David av trang til på en kraftigere måte å tjene Vår Herre. De tidender, som kom over Nord-sjøen fra det landet hvorfra de utallige vikinger kom, og som meldte om hvorledes den hellige Sigfrids tre frender hadde lidt martyrdøden, tendte hos ham begjæret efter også å dø en martyrs død. Hver den der led forfølgelse for Kristi skyld var jo en martyr, og mange tusener hadde efterstrebt og vunnet denne ære.

David kom til Sverige, men martyrdøden vant han ikke. Han vandret rundt i de sydlige egne av landet og preket med så stor standhaftighet, kraft og iver, som om han av Kristus selv hadde fått «tunge og visdom», og han, likesom i sitt hjemland, «lyste i Herrens tempel som morgenstjernen lyser i tåken» også her, hvor de høie furutrær var tempelvegger og den blå himmelen tempelhelvet. Men da den egn som skjenket Sigfrids frender martyrenes ære, ikke mere kunde by de samme farer og død som den gang, dro han nordover og kom til Vestmanland. I Sneffringe herred og Munktorp sogn, hadde han sin hovedsakelige virksomhet. Selve sognets navn Munktorp skal skrive sig fra at St. David der lot bygge en kirke og et kloster med skole, hvor munkene gav undervisning til dem som blev ansett verdige å forberedes til det hellige lærerkallet.

Kirken finnes ennu på sin plass, men der hvor klosteret lå står nu prestegårdens fjøs. Det fortelles om St. David at hans syn på grunn av megen sorg over hedningenes hårdhet mot de kristne med hans alderdom var blitt meget svekket. Da han en dag efter en lang tur kom inn i sitt kammer hvor en solstråle lyste gjennom den lille vindusåpning, vilde han som vanlig henge sine hansker op på en spiker i veggen. Spikeren som han pleide å henge dem på fant han ikke, men like ved så han noget som han syntes han kunde bruke i steden og benyttet sig herav. Og hver gang han kom inn i sitt kammer og solen skinnet gjennom vinduet, hang han sine hansker på samme sted. Så hendte sig en gang at han var ute i skogen og sendte en av sine disipler hjem efter hanskene som han hadde glemt å ta med sig. Disiplen gikk som hans lærer ba ham, men da han kom inn i den hellige manns kammer, så han til sin ytterligere forbauselse at hanskene var ophengt på en — solstråle! Han ilte tilbake til sin aldrende lærer og fortalte ham underet. David takket i en brennende bønn Vår Herre, ti underet som skjedde var sannelig et utvetydig tegn på at hans synd var ham forlatt. Uavladelig hang nu David sine hansker på solstrålen og stadig fyltes hans hjerte av usigelig fryd og takknemmelighet over dette store tegn på Herrens nåde. Men en aften da han som sedvanlig vilde henge sine hansker på solstrålen, falt de i gulvet. Den gamle blev dypt bedrøvet over dette, og i største sjeleangst gjennomgikk han som han pleiet alt hvad han i dagens løp hadde tenkt og gjort som hadde kunnet berøve ham Herrens nåde. Så erindret han at han hadde gått forbi en kornaker, og at han hadde trådt ned nogen aks der. Synden var jo ubetydelig

for den som ellers begår forskjellige synder, men ikke for den som uten hensyn til syndens størrelse vet at enhver overtredelse av Guds vilje og bud er synd. David tilbragte natten i bønn, og hans synd blev ham tilgitt.

I Munktorps kirke opbevares en kalk på hvilken St. Davids hansker er innrisset under bokstavet M. Han døde i høi alder og blev begravet i den av ham byggede kirke. Den 25. juni — på enkelte steder den 15. juli — var St. Davids høitidsdag, da hans messe blev sunget. Martyrkronen, som han søkte og ønsket sig, vant han ikke — i det minste finnes intet fortalt herom.

Kirken kaller —

Dr. William Edwin Orchard.

For ca. en måned siden fant i det pavelige orientalske institutt i Rom en ceremoni sted, som hvor enkel og intim den enn formet sig, dog er av betydelig interesse og innebærer store løfter for fremtiden.

I nærvær av noen prester optok pater Mc. Garrigle, S. J, i Moderkirken en protestantisk prest fra England, hvis overgang til den katolske tro hadde vakt den største bevegelse i alle religiøse og intellektuelle kretser i hjemlandet. Den nye konvertitt var nemlig ingen annen enn dr. William Edwin Orchard — kanskje den protestantiske predikant som er mest berømt og har den største autoritet i London. Og bemerkelsesverdige er det også, at dr. Orchard ikke tilhørte den gren av den anglikanske kirke som står katolicismen nærmest. Dr. Orchard, som nu er en mann i sin beste alder, begynte sin løpebane som arbeider blandt de protestantiske misjonærer i London. Han hadde dog ofte kontroverser med sine trosfeller fordi han i sin gudstjeneste fulgte et særlig ritual, som på mange punkter tangerte den katolske liturgi, som han hadde en stor respekt for. Hans religiøse standpunkt kunde man betegne slik: kirken skal være katolsk ved sin kontinuitet, puritansk ved sin hellighet, liberal i sin adferd mot alle. Efter hans prinsipper var der mange midler til å nå frem til troen og fullkommenheten, og blandt disse midler var også sakramentene, uten at de dog var nødvendige.

Men ved siden av disse åpenbare villfarelser næret pastor Orchard en brennende lengsel efter sannheten, som han stadig søkte i alt. Som den kultiverte mann studerte han ivrig katolske forfattere, og særlig teologerne og mystikerne, og fant gjennom dem mere og mere frem til lyset, freden og sikkerheten. I sitt brennende ønske om å være nyttig for sjelene opprettet han i London et kontor for åndelige spørsmål, hvor han mottok et uttall av mennesker som ønsket hans veiledning og hans råd. Hans innflytelse blev efter hvert enorm, og blandt sine kolleger nød han også den største aktelse ikke minst fordi han ved universitetet i London hadde tatt den meget vanskelige teologiske doktorgrad.

Dog førte hans studier ham nu efter hvert frem til

den overbevisning at sannheten og vissheten fantes hos den Kirke som er bygget på klippen og som ledes av Peters efterfølger. Han vilde imidlertid på første hånd studere denne kirke, dens dogmer og den liv og for noen måneder siden ankom han til Rom for å søke veiledning hos pater Mc. Garrigle, den kjente jesuitterprest ved det pavelige orientalske institutt. Han arbeidet iherdig, og dette arbeid har nu ført til den konklusjon som har omformet hele hans liv: at den hellige pavestol er identisk med klippen hvorpå Kristus bygget sin Kirke, og at Rom sitter inne med nøklene til kristendommens sannheter. Han sier selv at han nu vet, at den eneste sikkerhet for kristendommens ektethet har menneskene i den katolske Kirke, og kun innenfor den har man garantiene for, at troen alltid vil leve — den alene eier sannhetens sikkerhet og har aldri gått på akkord med menneskelige tanker.

Selvfølgelig er alle dr. Orchards engelske venner fremkommet med de argumenter, som protestanter pleier å benytte sig av ved slike anledninger, men de styrket kun hans sikkerhet — og han tilskrev derfor den katolske overhyrde i England, kardinal Bourne et ydmykt brev, idet han bad om tillatelse til å konvertere i Rom, hvilket han naturligvis fikk, ledsaget av et hjertelig lykkønskingsbrev hvori hs. Eminence uttalte sin glede over det skritt han hadde besluttet sig og ønsket ham velkommen som medarbeider i Westminsterdioceset.

For et par måneder siden uttalte den jakobitiske erkebiskop Mar Ivanios ved sin konversjon, at han var kommet til den overbevisning at kun den katolske Kirke realiserte kristendommens sannhet. Nu kommer den berømte engelske prest og sier det samme — — — fra vest og øst møtes alle veier i Rom for de som søker sannhet — —

Nytt katolsk hospital på Island.

Ennu er katolikkene på Island bare en ganske liten skare — knapt 200 sjeler — men både prestene og St. Joseffsøstrene arbeider med velsignelse over sin ferd og man merker tydelig, at våre fedres tro vinner mer og mer terreng.

Der har allerede i flere år vært på tale å opprette en ny stasjon og et hospital i Stykkisholmur, en liten by på 600 innbyggere ved Breidafjorden på øens N.—Ø. side. Franciskanerne, som allerede har drevet en blomstrende virksomhet gjennom lengere tid på Færøene, har nu påtatt sig det hverv å betjene den nye stasjon, og Den apostoliske vikar for Island, Mgr. Meulenbergh, har på et fransk skib begitt sig til Stykkisholmur for å studere plassforholdene og se, hvorledes planene best kan realiseres. Han blev mottatt

av en departementschef, den protestantiske prest, og byens forskjellige autoriteter, og en forretningskomité tilbød ham gratis en overordentlig vakker eiendom på 8400 kvadratmeter ved innseilingen til havnen, 1500 kroner til hjelp til bygningen av hospitalet samt gratis elektrisitet, fritagelse for bygningsavgifter og fritagelse for kommuneskatt for så vel prest som sykepleiersker. Disse betingelser er selvfølgelig godtatt og underskrevet, og bygningen og innredningen av dette skjønne kjærlighetens verk er allerede i full gang.

Herhjemme —:

Arendal.

Innviesen av det nye St. Franciskus' hospital i Arendal er utsatt til 16. august.

«Fritt ord»,

det av Kristian Schjelderup redigerte tidsskrift «om livet og religionen» bringer i sitt nettop utkomne nummer blandt annet en lengere artikkel av Pater Lutz om «den katolske Kirkes særlige opgaver i nutiden». Vi skal i nærmeste fremtid bringe en omtale av artikkelen og dens viktigste innhold — det er jo aldeles overflødig overfor «St. Olav»s lesere å pointere, at denne artikkel, som alt hvad den lærde pater skriver er grundig, inngående og så uttømmende, som det veldige emne overhodet lar sig behandle innenfor den plass som et tidsskrift kan avgi til et enkelt bidrag og som alltid må være sterkt begrenset. Det er imidlertid et gledelig tidens tegn, at dette emne overhodet blir tilbudt spaltrum, og vi katolikker må være takknemlige for at vi har her oppe en så utpreget stilistisk begavelse som pater Lutz til å fremlegge vår tro på en grei og lettfattelig måte.

Fra feriekolonien i Sylling

vendte guttene under pastor Wijns ledelse tilbake til Oslo tirsdag — brune som mulatter med pastoren som en god nummer en i den retning! Det er et stort, krevende og opofrende arbeid, som pastor Wijn har utført ved uavbrutt å være om guttene og lede deres ferd i avvekslende og samtidig belærende baner, idet han har innpodet kjærlighet og forståelse av Guds herlige natur i de små sjeler og med aldri sviktende tålmodighet har besvart alle de spørsmål, som opvakte og mindre opvakte guttehjerner kan utpønske når deres interesse først er vakt for en ting. Vi henviser iøvrig til rapporten fra kolonien som stod i forrige nummer. I torsdags drog så småpikene avsted — måtte de nu være like så heldige med været som guttene var! —

Bidrag mottas fremdeles med glede og takknemlighet. De små kvinner trenger de samme kvanta melk og andre nærende ting som de små menn!!

— og derute:

Den katolske kirke i Russland.

I «Ostdeutsches Pastoralblatt», Breslau, redegjør biskopen i Danzig, Eduard O'Rourke for katolicismens stilling i Russland. Der eksisterer stadig små katolske menigheter i Vest-Russland, i Ukraine og i de deler av Syd-Russland som er bebodd av tyskere, samt i Volgaområdet. Man kan anslå katolikkenes tall til ca. $\frac{1}{2}$ million. Oprinnelig var der i hele Sovjet-Russland 1000 katolske prester som virket mellom på det nærmeste to millioner katolikker. Der fantes 784 katolske kapeller og kirker. Men i 1920 tilintetgjordes det katolske hierarki gjennom alle biskopers landsforvisning. Msgn. d'Herbigny viet senere fire nye biskoper og europeisk Russland inndeltes i 10 apostoliske administrasjoner — men de fleste administratorer blev tatt til fange og lever nu i landsforvisning. Dog kan man anslå, at der ennu finnes 300 katolske prester i Russland, men $\frac{2}{3}$ av dem er i fengsel — så i alt er der bare ca. 100 prester som utøver sjelesorg i hele det uhyre land.

Den katolske kirke i U. S. A.

I slutten av 1931 fantes der i de forente stater i Amerika 20,236,391 katolikker, idet året har bragt ikke mindre enn 40,296 konversjoner mot 21,239 det foregående år. I 1931 øket prestenes antall med 443, så der nu er 28,297 katolske prester i alt, hvoriblandt 8,648 er ordensprester. Det kirkelige hierarki teller 4 kardinaler, 17 erkebiskoper iberegnet kardinalene og 105 biskoper. Der blev opprettet 27 nye presteseminar, så antalet nu i alt er 172 med 19,433 teologiske studerende. I de forente stater finnes der nu 7,514 katolske skoler med 2,271,191 elever og 645 katolske sykehus med et daglig gjennomsnittsbelegg av 110,000 patienter. I utstrekning er Brooklyn det største biskopelige distrikt, mens erkebispedømmet Chikago med sine 1,400,000 sjeler teller det største antall medlemmer — dernæst følger New-York med 1,273,391 sjeler. Alene i Brooklyn finnes der 1,049,361 lægmenn, 666 prester, 281 kirker og 203 skoler.

Rom.

Hs. Hl. pave Pius XI har mottatt en gruppe av den romerske seksjon av «unge tindebestigeres selskap». Hs. Hl. talte til dem om sine egne opplevelser i Alperne og hvorledes han alltid hadde sett i denne storslåtte natur en refleks av Skaperens herlighet og makt. Ennvidere fortalte han dem, hvorledes ved en av de første leiligheter han som ganske ung hadde hatt til å bestige en av de største høider, hans fører, også en ung mann, hadde vært helt taus på veien op. Men da de nådde tindene og et etter et av de imponerende panoramaer oprullet sig for dem, var pludselig den tause fører sunket på kne på isen og hadde utropt: «Her må vi be!» Det hadde vært en opplevelse, som hans Hl. aldri hadde kunnet glemme.